

PC-2447/MJ

F-21/2051

FINANCIAL PLANNING-606

(Semester-VI)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Sections A and B carrying 10 marks each and attempt any 10 short answer type questions from Section C carrying 3 marks each.

SECTION – A

- I. Explain Financial Planning and its importance. State the different types and requirements of a good Financial Planning. Describe the main steps in a successful Financial Planning Process. 10

- II. Describe the meaning and the roll of Finance Functions in Financial Planning. Explain the following Finance Functions and their impacts on Financial Planning.
  - (a) Investment Decision.
  - (b) Liquidity Decision. 10

- III. What is meant by a financial investment? Describe the main purpose of the financial investment. Explain the following types of investment along with their merits and demerits.
- (a) Fixed Deposit.
  - (b) Equity. 10
- IV. (a) What are the key factors which affect the investment decisions?
- (b) What are Gold Funds? Describe the main reasons and advantages for making a gold investment. Describe the various ways of investing in gold. (4,6)

SECTION – B

- V. (a) Explain the need of risk profiling. Discuss the impact of the following factors on risk profiling.
- (i) Level of Risk Required.
  - (ii) Risk Capacity.
- (b) What is meant by present value of future money? Consider the option of someone paying you Rs. 1,100 after a year from now. If you could earn 5% on investing the money now, calculate its present value. (5,5)
- VI. What are financial goals? Explain the different examples of financial goals. Why do the financial goals matter in creating a realistic plan?
- How will you track progress and motivate to meet the following goals?
- (a) Building an Emergency Fund.
  - (b) Starting a Business. 10

VII. Explain the power of compounding interest? Explain the working process of time value of money with help of suitable example.

You have Rs. 12,000 and can expect to earn 10% interest on that sum each year for the next three years. Assuming the interest is only compounded annually. Calculate the future value of your Rs. 12,000 today. 10

VIII. (a) Explain the life cycle financial planning. What are the various stages of financial planning?

(b) What do you understand by Return on Investment (ROI)? An investor buys a stock on March 1st, 2019 for Rs. 1100 and sells it on August 20, 2019, for Rs. 1480. What is the regular and annualized return on investment? (5,5)

SECTION – C

IX. Attempt any *ten* parts.

- (a) What is the difference between commodity and financial derivatives?
- (b) Describe the important legal aspects of financial planning.
- (c) What is an investment instrument and its unique features?
- (d) Discuss the technique to read mutual fund performance.

- (e) Describe the benefits of investing in real estate.
- (f) Describe some of the constraints while making a financial investment.
- (g) What is the basic relationship between risk and return in an investment?
- (h) What is meant by Risk Aversion and how is Risk Aversion calculated?
- (i) What are different types of diversification?
- (j) Explain the basic rules of Healthcare Content Marketing.
- (k) What are the components of a good financial plan?
- (l) Describe Tax-Saving instruments for Senior Citizens.
(3×10=30)

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

I. ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਇੱਕ ਸਫਲ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

10

II. ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਰੋਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

(ੳ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

(ਅ) ਤਰਲਤਾ ਫੈਸਲਾ।

10

III. ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਸੋ।

(ੳ) ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ।

(ਅ) ਇਕੋਇਟੀ।

10

- IV. (ੳ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ?
- (ਅ) ਗੋਲਡ ਫੰਡ ਕੀ ਹਨ? ਸੋਨੇ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਸੋਨੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। (4, 6)

ਭਾਗ-B

- V. (ੳ) ਜੋਖਮ ਪਰੋਫਾਇਲਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਜੋਖਮ ਪਰੋਫਾਇਲਿੰਗ ਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
- (i) ਜੋਖਮ ਦਾ ਪੱਧਰ ਲੋੜੀਂਦਾ।
- (ii) ਜੋਖਮ ਸਮਰੱਥਾ।
- (ਅ) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 1,100. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਪੈਸਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ 5% ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ। (5, 5)
- VI. ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਕੀ ਹਨ? ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਇਕ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਟ੍ਰੈਕ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੋਗੇ?
- (ੳ) ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡ ਬਣਾਉਣਾ।
- (ਅ) ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ। 10

VII. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਿਆਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਢੁਕਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 12,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ 10% ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਵਿਆਜ ਸਿਰਫ ਸਾਲਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੱਜ 12,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ। 10

VIII. (ੳ) ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਕੀ ਹਨ?

(ਅ) ਰਿਟਰਨ ਆਨ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ (ਆਰ.ਓ.ਆਈ.) ਦੁਆਰਾ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ਕ 1 ਮਾਰਚ, 2019 ਨੂੰ 1100 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ 20 ਅਗਸਤ, 2019 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ 1480 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਪਸੀ ਕੀ ਹੈ।

ਭਾਗ-C

IX. ਕਿਸੇ ਵੀ 10 ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ :

(a) ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

(b) ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

- (c) ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਨੌਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
- (d) ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
- (e) ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- (f) ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- (g) ਇੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਵਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਬੰਧ ਕੀ ਹੈ?
- (h) ਜੋਖਮ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਮਾਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਵਿਵਰਜਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (i) ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਕੀ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?
- (j) ਹੈਲਥਕੇਅਰ ਕੰਟੈਂਟ ਮਾਰਕੇਟਿੰਗ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (k) ਚੰਗੀ ਵਿੱਸੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੀ ਹਨ?
- (l) ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਲਈ ਟੈਕਸ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

(3×10=30)